

BESLUIT van GS van Utrecht

DATUM	11 september 2020	TEAM	Vergunningverlening Natuur en Landschap
ZAAKKENMERK	Z-WNB-RI-REG-2020-0554	REFERENTIE	Servicebureau
NUMMER	82104752	DOORKIESNUMMER	030-2583311
UW BRIEF VAN	18 maart 2020	FAX	030-2583139
UW NUMMER		E-MAILADRES	Servicebureau@provincie-utrecht.nl
BIJLAGE(N)	- Voorschriften en beperkingen - Kaart plangebied - Locaties en aantallen nest- en verblijfplaatsen - Voorgestelde maatregelen - Aanvullende voorgestelde maatregelen	ONDERWERP	Ontheffing Wnb complex 3401 te Vinkeveen

Besluit van Gedeputeerde Staten van Utrecht op de aanvraag van 18 maart 2020 van Ecologisch Adviesbureau Viridis b.v. namens GroenWest om ontheffing in het kader van artikel van artikel 3.3, eerste lid, en 3.8, eerste lid, van de Wet natuurbescherming (hierna: wet).

I. Besluit

Gelet op het bepaalde in de wet, het Beleidskader Wet natuurbescherming en Verordening Natuur en Landschap hebben wij besloten u:

- ontheffing te verlenen van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.1, tweede lid, van de wet, voor zover dit betreft het opzettelijk beschadigen, vernielen, van nesten, rustplaatsen van de huismuis, voor de periode vanaf de verzenddatum van dit besluit tot 1 augustus 2023.
- ontheffing te verlenen van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.5, eerste, tweede en vierde lid, van de wet, voor zover dit betreft het opzettelijk doden, opzettelijk verstoren en beschadigen en/of vernielen van voortplantings- of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis, voor de periode vanaf de verzenddatum van dit besluit tot 1 augustus 2023.
- geen ontheffing te verlenen van de verbodsbepaling genoemd in artikel 3.1, vierde lid, van de wet zover dit betreft het opzettelijk storen van de huismuis.

Wij wijzen erop dat ten aanzien van de vereiste monitoring en de duurzame werking van de genomen maatregelen een langere termijn geldt of kan gelden dan de genoemde termijn tot 1 augustus 2023. Dit zijn voorwaarden waaronder en op basis waarvan de ontheffing is, en kan worden, verleend.

II. Omschrijving van de aanvraag

Uw aanvraag heeft betrekking op groot onderhoud en energiebesparende maatregelen aan diverse woningen aan de Julianalaan te Vinkeveen. Zie voor de exacte locaties tabel 2.1 en figuur 2.1 in de rapportage Dekker, P. 2019. Vleermuis- en broedvogel onderzoek GroenWest, complex 3401. Ecologisch Adviesbureau Viridis, Culemborg, PRNR-2019-054.

De werkzaamheden die uitgevoerd gaan worden zijn:

- schoorstenen verwijderen;
- toepassen stalen dak;
- plaatsen van PV-panelen;
- spouwmuurisolatie;
- plaatselijk metselwerk herstellen en voegwerk herstellen;
- het vervangen van enkele kozijnen.

Er wordt ontheffing gevraagd van de verbodsbepalingen genoemd in de artikelen 3.1 en 3.5 van de wet voor wat betreft de huismus (*Passer domesticus*), de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) en de ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*) voor de periode van 1 augustus 2020 tot en met 1 augustus 2023.

Afwijzing artikel 3.1, vierde lid, van de wet

Er wordt ontheffing aangevraagd van het verbod op het opzettelijk storen van vogels, zoals bedoeld in artikel 3.1, vierde lid, van de wet. Ingevolge artikel 3.5, vijfde lid, van de wet, is opzettelijk storen van vogels alleen verboden indien de verstoring van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort. Omdat van een wezenlijke invloed op de lokale populatie van de huismus geen sprake is, is een ontheffing van het verbod bedoeld in artikel 3.1, vierde lid, niet aan de orde.

III. Procedure

De aanvraag is afgehandeld overeenkomstig het bepaalde in afdeling 4.1.2 van de Algemene wet bestuursrecht. Op 14 augustus 2020 en 26 augustus 2020 heeft u deze aanvraag aangevuld.

IV. Toetsingskader

De huismus is beschermd ingevolge artikel 3.1 van de wet. De gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis zijn beschermd ingevolge artikel 3.5 van de wet.

V. Toetsing Ruimtelijke Ingreep

Motivering

Huisumus

De huismus in het plangebied aangetroffen. Er zijn in totaal vijf nestplaatsen van de huismus aangetroffen ter plaatse van het woningblok aan de Julianalaan 2-4. Met de voorgenomen werkzaamheden aan het dak worden de vaste rust- of voortplantingsplaatsen beschadigd en vernield.

Om de functionaliteit van het leefgebied te behouden en negatieve effecten op de soort te verzachten zijn er mitigerende en compenserende maatregelen voorgesteld. Om te voorzien in voldoende alternatieve verblijfplaatsen wordt er maatwerk toegepast. Aan de kopse zijden van de woningen wordt een overstek uit houten betimmering gerealiseerd, waarbinnen nestplaatsen voor de huismus worden gerealiseerd. Binnen de betimmering wordt een "bak" gerealiseerd over de volle lengte van het schuine dak, waarbinnen langs iedere schuine zijde drie nestplaatsen voor de huismus worden gerealiseerd. Zodoende komen op iedere kopse gevel zes nestplaatsen voor de huismus beschikbaar. In complex 3401 zijn twaalf kopgevels aanwezig. Binnen iedere kopgevel worden zes nestplaatsen gerealiseerd, waardoor binnen het complex 72 nestplaatsen beschikbaar komen. Dit is ruimschoots overcompensatie ten opzichte van de noodzakelijke tien alternatieve nestplaatsen voor de huismus. De permanente alternatieve verblijven worden op dezelfde locatie als de huidige verblijven gerealiseerd. De alternatieve nestplaatsen worden gerealiseerd gedurende de uitvoering van de werkzaamheden vanaf half augustus 2020 en in ieder geval buiten de kwetsbare (broed)periode¹ van de huismus. Na uitvoering van de werkzaamheden is de woning direct weer toegankelijk als nestlocatie voor de huismus. De voorgestelde maatregelen zijn in grote lijnen voldoende. In de bijlage zijn extra voorschriften opgenomen om de negatieve effecten van de werkzaamheden te mitigeren. Hiermee wordt echter niet voorkomen dat er nestplaatsen van de huismus verloren gaan. Hiervoor is dan ook een ontheffing nodig.

¹ Kwetsbare broedperiode van de huismus loopt van 1 maart tot en met 31 augustus. Dit kan verschillen door de meteorologische klimaatveranderingen. De exacte tijden en data dienen vastgesteld te worden door een ecologisch deskundige op het gebied van de huismus.

De huismus is opgenomen op de Rode Lijst broedvogels in de categorie 'Gevoelig'. De landelijke trend van de huismus geeft een achteruitgang van meer dan 50%. De huismus behoort tot de 'soorten die sterk tot zeer sterk zijn afgenomen en algemeen zijn' (Vogelbescherming.nl). De staat van instandhouding als broedvogel in Nederland is matig ongunstig (sovon.nl). Door het nemen van mitigerende maatregelen en de inrichting van het gebied na afloop van de werkzaamheden komt de staat van instandhouding van de huismus niet in gevaar door het uitvoeren van deze werkzaamheden.

Gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis

De gewone dwergvleermuis is in het plangebied aangetroffen. Gedurende het onderzoek is er één kraamverblijfplaats, zijn er twee zomerverblijfplaatsen en is er één paarterritorium van de gewone dwergvleermuis aangetroffen in de te renoveren woningen. In de woning aan de Julianalaan 4 is een kraamverblijfplaats van gewone dwergvleermuis met 28 individuen vastgesteld. De invliegopening bevindt zich aan de voorzijde, in het midden van de woning, tussen 4e en 5e dakgootsteun van rechts geteld. In de woning aan de Julianalaan 14 is een zomerverblijfplaats van gewone dwergvleermuis vastgesteld. De invliegopening bevindt zich onder de loodslab links van de schoorsteen. In de woning aan de Julianalaan 16 is een zomerverblijfplaats van gewone dwergvleermuis vastgesteld. De invliegopening bevindt zich onder de loodslab links van de schoorsteen. In woonblok Julianalaan 9-12 is een paarverblijfplaats van gewone dwergvleermuis vastgesteld.

De ruige dwergvleermuis is in het plangebied aangetroffen. Gedurende het onderzoek is er één paarterritorium van de ruige dwergvleermuis aangetroffen in de te renoveren woningen. In de woning aan de Julianalaan 16 is een paarverblijfplaats van ruige dwergvleermuis vastgesteld aan de kopse kant. Hierbij is ervanuit gegaan dat voor de zomerverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis en de paarverblijfplaats van de ruige dwergvleermuis dezelfde ruimte wordt benut aan de Julianalaan 16.

Om de functionaliteit van het leefgebied te behouden en negatieve effecten op de soort te verzachten zijn er mitigerende en compenserende maatregelen voorgesteld. Om te voorzien in voldoende alternatieve verblijfplaatsen wordt er maatwerk toegepast. Aan de kopse zijden van de woningen wordt een overstek uit houten betimmering gerealiseerd, waarachter een ruimte van circa 1,5 cm zal worden opengehouden voor vleermuizen. Onderlangs de dakranden komt zodoende op iedere kopse zijde een ruimte voor vleermuizen beschikbaar met een hoogte van circa 40,0 cm over de volle lengte van het schuine dak. Langs zowel de voor- als achterzijde van de woningen wordt houten betimmering aangebracht met een hoogte van circa 30 cm. Achter deze betimmering zal 1,5 cm ruimte beschikbaar komen. De betimmering wordt onderlangs afgedicht, maar iedere twee meter wordt over een lengte van 15,0 cm de ruimte achter de betimmering invliegbaar gemaakt voor vleermuizen. Over de volle lengte van alle woningenblokken (zowel aan de voor- als achterzijde) komen zodoende vele meters verblijfplaats beschikbaar met tientallen invliegopeningen. Door zowel aan de kopse zijden als aan de voor- en achterzijde van de woningen over de volle lengte van de gevels verblijfplaatsen voor vleermuizen te creëren, wordt overgecompenseerd. Verder worden ter compensatie van de paarverblijven in totaal acht inbouwkasten geplaatst. De alternatieve verblijfplaatsen worden gerealiseerd gedurende de uitvoering van de werkzaamheden vanaf half augustus 2020. Ter plaatse van het huidige kraamverblijf zal eveneens maatwerk worden toegepast. De huidige kraamverblijfplaats blijft behouden door de gevel of een deel van de gevel niet te isoleren en de invliegopening te behouden. Tevens zijn vier tijdelijke kraamverblijfplaatsen in de directe omgeving van de huidige verblijfplaats aangebracht. De tijdelijke kasten zijn zo opgehangen dat de vleermuizen tijdens de werkzaamheden niet of nauwelijks verstoord zullen worden. De tijdelijke kasten zullen aanwezig blijven tot het najaar van 2021. Om aan voldoende gewenningsperiode voor paar-en zomerverblijfplaatsen van vleermuizen te kunnen voldoen, zal tijdens de uitvoeringswerkzaamheden moeten worden gezorgd voor voldoende tijdelijke verblijfplaatsen. De tijdelijke kasten zijn voor 15 februari 2020 opgehangen. Op deze manier is er voldoende gewinning totdat de werkzaamheden starten. Het gaat om zestien kasten die verspreid in het gebied zijn opgehangen. Hierbij is ervanuit gegaan dat voor de zomerverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis en de paarverblijfplaats van de ruige dwergvleermuis dezelfde verblijfplaats/dezelfde ruimte wordt benut aan de Julianalaan 16.

De gewone dwergvleermuis is niet opgenomen op de Rode Lijst voor zoogdieren. Er is geen indicatie voor een afnemende trend (Jansen et al., 2017). De landelijke staat van instandhouding wordt als gunstig beschouwd. Door het nemen van mitigerende maatregelen en de inrichting van het gebied na afloop van de werkzaamheden komt de gunstige staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis niet in gevaar door het uitvoeren van de werkzaamheden.

De ruige dwergvleermuis komt vrij algemeen voor in Nederland met het zwaartepunt in het noordwesten van Nederland. Door het nemen van mitigerende maatregelen en de inrichting van het gebied na afloop van de werkzaamheden komt de gunstige staat van instandhouding van de ruige dwergvleermuis niet in gevaar door het uitvoeren van de werkzaamheden.

Monitoring

Ter compensatie van nestplaatsen voor de huismus en verblijfplaatsen voor de vleermuizen wordt onder andere maatwerk voorgesteld. Aan de kopse zijden van de woningen wordt een overstek uit houten betimmering gerealiseerd, waarbinnen ruimtes voor de huismus en voor vleermuizen worden gerealiseerd. Al hoewel deze maatregelen experimenteel zijn, achten we het aannemelijk dat deze voorzieningen functioneel zullen zijn. Wel dient monitoring plaats te vinden op de functionaliteit van deze te realiseren alternatieve verblijfplaatsen. De monitoring dient minimaal toe te zien op of de huismus, gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis gebruikmaken van de aangeboden permanente alternatieven, en zo ja, met welke aantallen van de soort ervan gebruik wordt gemaakt. In de bijlage zijn daarom voorschriften opgenomen ten aanzien van deze monitoring.

Belang van de aanvraag

U heeft ontheffing aangevraagd op grond van de belangen: 'volksgezondheid of openbare veiligheid' voor wat betreft de huismus; 'volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten' voor wat betreft de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis.

Volksgezondheid of openbare veiligheid

Het doel van de renovatiewerkzaamheden is het verbeteren van de woningen middels groot onderhoud. De noodzaak tot groot onderhoud komt voort uit de huidige staat van de woningen. Indien groot onderhoud uitblijft zal de kwaliteit van de woningen en daardoor de bewoonbaarheid de komende jaren onder druk komen te staan. Bovendien worden energiebesparende maatregelen getroffen zodat wordt voldaan aan de nieuwe eisen op het gebied van duurzaamheid en energiebesparing. De ingrepen zorgen voor een vermindering in het benodigde gebruik van fossiele brandstoffen; een afname in het gebruik van fossiele brandstoffen betekent minder emissies van schadelijke stoffen. Lagere emissies leiden tot een verbeterde luchtkwaliteit en dit heeft een positief effect op de volksgezondheid.

Door renovatie en isolatie van woningen en het verbeteren van de ventilatie, gaan de energielasten sterk omlaag en wordt het comfort binnenshuis verbeterd. Vocht en tocht in huis worden beperkt, wat een beter en gezonder binnenklimaat oplevert. De te renoveren woningen zijn verouderd en raken in verval wanneer geen werkzaamheden uitgevoerd worden. Wanneer woningen niet worden gerenoveerd kunnen ze een gevaar voor de openbare veiligheid gaan vormen. Dakpannen kunnen van het dak waaien, gevelpanelen kunnen gaan loshangen en vervolgens wegwaaien, dakgoten kunnen gaan verzakken.

Dwingende redenen van groot openbaar belang

Dit belang heeft betrekking op activiteiten die van algemeen, breed maatschappelijk belang zijn. De eengezinswoningen zijn eind jaren '80 gebouwd en in deze periode werden de woningen nog niet goed geïsoleerd. Het doel van de renovatiewerkzaamheden is om voor de komende jaren de woningen kwalitatief op peil te houden van de woningen en ze tevens energiezuiniger te maken. Zodoende zullen de woningen voldoen aan de nieuwe en strengere eisen op het gebied van duurzaamheid en energiebesparing.

In 2012 is het convenant Energiebesparing Huursector opgesteld door het Ministerie voor Binnenlandse Zaken. In dit convenant staan de afspraken tussen de overkoepelende organen van woningcorporaties, huurders en vastgoedondernemers. Een van de belangrijkste afspraken is dat voor 2020 alle huurwoningen een energielabel B of beter hebben door het nemen van energetische maatregelen. Volgens het Plan van aanpak Energiebesparende Gebouwde Omgeving (2011) is het omlaag brengen van energiekosten gunstig voor het behalen van diverse doelstellingen, zoals het verduurzamen van de woningen en de verlaging van woonlasten.

Energiebesparing heeft een gunstig effect op het (leef)milieu; het leidt tot een vermindering van het benodigde gebruik van fossiele brandstoffen en tot een afname voor mens en milieu schadelijke emissies. Deze lagere emissies leiden tot een verbeterde luchtkwaliteit en dit heeft een positief effect op de volksgezondheid. Een energie-onzuinige woning leidt naast de negatieve milieueffecten ook tot hoge woonkosten voor de huurder. Energiebesparing draagt bij aan een betere betaalbaarheid van het huren, wat van groot belang is voor de koopkracht van huurders met lagere inkomens (sociale huurwoningen).

Het aangevraagde project

De aangevraagde werkzaamheden zien op verduurzaming en renovatie van woningen. Het project draagt dus bij aan de nationale en internationale doelstellingen ten aanzien van verduurzaming, verbetering van het leefklimaat en veiligheid in en om de woningen. U heeft dit ook aangegeven in uw aanvraag.

Gelet op de naar voren gebrachte omstandigheden zijn wij van oordeel dat het belang van het project voor de huismus, de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis voldoende onderbouwd is.

De ecologische impact op de huismus, de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis zijn, door het nemen van compenserende en mitigerende maatregelen, tijdelijk. De staat van instandhouding van de huismus, de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis komen door het project niet in gevaar. Het belang gediend met het project mag daarom in deze zwaarder wegen dan het beschermingsbelang van de huismus, de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis.

Alternatievenafweging

Alternatieve locatie

Het project voorziet in de renovatie van de bestaande woningvoorraad. Het project kan derhalve niet op een andere locatie uitgevoerd worden. Het betreft het isoleren van woningen en dat is per definitie strikt locatie gebonden. De technische staat van de woningen is dusdanig dat renovatie nodig is om de woningen te laten voldoen aan de eisen van deze tijd. De woningen zijn op dit moment onvoldoende geïsoleerd, waardoor in de huidige situatie veel energieverlies optreedt. Indien geen renovatie van de woningen wordt uitgevoerd zullen de woningen daarnaast op termijn onbewoonbaar worden, wat zal gaan leiden tot sloop van de woningen. Sloop van de woningen leidt tot grotere ecologische nadelen dan renovatie of isolatie, omdat dit het verlies betekent van alle verblijfplaatsen van beschermde soorten als vleermuizen, gierzwaluwen en huismussen.

Uitvoering van een vergelijkbaar project op een andere locatie zal ook dezelfde of meer verstoring van dezelfde soorten veroorzaken. Bekend is immers dat vleermuissoorten, huismus en gierzwaluw in vergelijkbare aantallen in andere woningen en gebouwen in de steden en dorpen voorkomen.

Alternatieve planning

Bij de planning van de werkzaamheden wordt steeds rekening gehouden met de aanwezige beschermde soorten. Voorafgaand aan de uitvoer van de werkzaamheden wordt een ecologisch werkprotocol opgesteld door een ter zake kundige. In overleg met de uitvoerende partij zal in het werkprotocol een planning worden opgenomen waarin de kwetsbare perioden en de gewenningsperioden voor alternatieve verblijfplaatsen ingecalculeerd wordt.

Alternatieve werkwijze

Tijdens de werkzaamheden worden alle mogelijke mitigerende uitvoeringsmaatregelen getroffen om effecten op beschermde soorten te voorkomen dan wel te verminderen. In de woningen worden voorzieningen getroffen voor huismussen, gierzwaluwen en vleermuizen. Daarbij wordt er rekening gehouden met de kwetsbare perioden van de aanwezige beschermde soorten. De werkzaamheden worden in de meest gunstige periode uitgevoerd, dat wil zeggen in de minst kwetsbare periode van de beschermde soorten. Er worden maatregelen genomen om effecten tijdens werkzaamheden te voorkomen dan wel te verminderen.

Ecologische afweging

Bij de uitvoering van het project zal steeds rekening gehouden worden met de aangetroffen soorten. De werkzaamheden worden uitgevoerd onder begeleiding van een ter zake kundige van Bureau Viridis. Deze ter zake kundige stelt voorafgaand de werkzaamheden een ecologisch werkprotocol op als vermeld in de mitigerende maatregelen (paragraaf 2.1). Het ecologisch werkprotocol is leidend voor de planning van de werkzaamheden. Er zal zo min mogelijk in de kwetsbare perioden gewerkt worden. De juiste mitigerende maatregelen zullen uitgevoerd worden zodat negatieve effecten zoveel als mogelijk worden voorkomen. Na uitvoering van de werkzaamheden is het gebied wederom geschikt voor de nu aanwezige soorten.

Gezien het bovenstaande zijn er geen redelijke alternatieven mogelijk die zouden leiden tot een kwalitatief gelijkwaardig resultaat. De alternatievenafweging is hiermee dan ook voldoende onderbouwd.

VI. Conclusie

Gelet op het voorgaande verlenen wij u ontheffing als bedoeld in artikel 3.3 en 3.8 van de wet. Aan deze ontheffing zijn voorschriften verbonden, deze treft u aan in de bijlage bij dit besluit.

VII. Bezwaar

U kunt binnen zes weken na de dag waarop deze beschikking op de voorgeschreven wijze is bekendgemaakt een bezwaarschrift bij Gedeputeerde Staten van Utrecht indienen:

- Digitaal: gebruikt u hiervoor het formulier "Bezwaar tegen beslissing provinciaal bestuur met DigiD". Uw DigiD geldt als ondertekening. U vindt het formulier via: www.provincie-utrecht.nl onder loket / klacht, bezwaar of melding doorgeven / bezwaar tegen beslissing provincie;
- Schriftelijk: t.a.v. de secretaris van de Awb- adviescommissie van PS en GS, postbus 80300, 3508 TH Utrecht.

Het bezwaarschrift moet in ieder geval bevatten:

- uw naam en adres;
- de datum;
- een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht (indien mogelijk, onder vermelding van het besluitnummer);
- de reden van bezwaar;
- ondertekening.

Aan de behandeling van een bezwaarschrift zijn voor de indiener geen kosten verbonden.

Overigens schort het indienen van een bezwaarschrift de werking van het besluit niet op. Als u niet kunt wachten op de normale behandeling van uw bezwaarschrift, hebt u de mogelijkheid om een voorlopige voorziening aan te vragen bij de rechtbank. U moet op dat moment ook al een bezwaarschrift hebben ingediend. Het verzoek om een voorlopige voorziening richt u aan de voorzieningenrechter van de Rechtbank Midden-Nederland, Sector bestuursrecht, postbus 16005, 3500 DA Utrecht.

VIII. Inwerkingtreding

Dit besluit treedt in werking op het moment van bekendmaking door uitreiking of verzending aan de aanvrager. Van het besluit wordt mededeling gedaan op de website www.officielebekendmakingen.nl

IX. Overleg en informatie

Er kan tevens vergunning of ontheffing nodig zijn op grond van andere wetten of verordeningen. Wij adviseren u zo nodig contact op te nemen met uw gemeente en/of milieudienst, als u dit nog niet heeft gedaan.

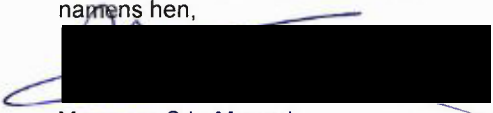
Als u vragen heeft over de procedure en de inhoud, kunt u contact opnemen met ons Servicebureau via servicebureau@provincie-utrecht.nl, of op telefoonnummer 030-2583311.

Voor meer informatie verwijzen wij u naar onze website www.provincie-utrecht.nl.

X. Verzending

Dit besluit wordt verzonden aan de aanvrager van de ontheffing. Een afschrift van deze ontheffing wordt verzonden aan de Regionale Uitvoeringsdienst Utrecht.

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Utrecht,
namens hen,

Mevr. mr. S.L. Munsel
Teamleider Vergunningverlening Natuur en Landschap
Domein Landelijke Leefomgeving

ONTHEFFING

Naar aanleiding van het verzoek van Ecologisch Adviesbureau Viridis B.V. op 18 maart 2020, namens Stichting GroenWest en de aanvullingen hierop van 14 augustus 2020 en 26 augustus 2020, gelet op de artikelen 3.3 en 3.8 van de Wet natuurbescherming,

Verlenen Gedeputeerde Staten van provincie Utrecht hierbij aan:
Naam: Stichting GroenWest
Adres: Postbus 2171
Postcode en woonplaats: 3440 DD Woerden

Ontheffing 82104752 voor het tijdvak van: de verzenddatum van dit besluit tot 1 augustus 2023

Van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.1, tweede lid, van de wet, voor zover dit betreft het opzettelijk beschadigen en/of vernielen van nesten of rustplaatsen van de huismus (*Passer domesticus*) en van artikel 3.5, eerste, tweede en vierde lid, van de wet, voor zover dit betreft het opzettelijk doden, opzettelijk verstoren en het beschadigen en/of vernielen van voortplantings- of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) en ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*). Het gebied waarvoor de ontheffing geldt, betreft complex 3401 (Julianalaan 2-18) te Vinkeveen (zie bijlage 1 voor een kaart van het plangebied).

Aan deze ontheffing zijn de volgende voorschriften verbonden:

Algemeen

1. De ontheffing wordt slechts voor de hierboven genoemde soorten en beschreven verboden handelingen verleend.
2. Deze ontheffing geldt alleen voor de werkzaamheden die conform de aanvraag worden uitgevoerd, voor zover in deze ontheffing zelf niet anders is aangegeven.
3. De ontheffinghouder dient onverwijld contact op te nemen met het Servicebureau van de provincie Utrecht, Archimedeslaan 6, postbus 80300, 3508 TH te Utrecht of via servicebureau@provincie-utrecht.nl indien bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen of andere handelingen als bedoeld in voorschrift 1 noodzakelijk zijn.
4. Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers blijven daarbij verantwoordelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.

Voorafgaand aan de werkzaamheden

5. De ontheffinghouder dient een ecologisch werkprotocol op te stellen met daarin minstens de voorschriften uit deze ontheffing. Het werkprotocol dient (aanvullend) de volgende aspecten te omschrijven:
 - a. Omschrijving van het plangebied, inclusief kaart;
 - b. Activiteiten/werkzaamheden die uitgevoerd worden (inclusief planning);
 - c. Maatregelen die getroffen zijn/worden (locatie op kaart en datum/tijd);
 - d. Wie is de begeleidende ecooloog (inclusief contactgegevens);
 - e. Welke activiteiten zijn/worden door de ecooloog begeleid;
 - f. Hoe er wordt/is omgegaan met onverwachte (beschermde) soorten binnen het plangebied.
6. De ontheffinghouder dient, twee weken voorafgaand aan de datum waarop de werkzaamheden zullen aanvangen die invloed hebben op de beschermde soorten, het meldingsformulier 'aanvang werkzaamheden' volledig in te vullen op <https://rudutrecht.formulierenserver.nl/startwerkzaamhedenwnb>. Bij de melding dient het werkprotocol zoals omschreven in voorschrift 5 bijgevoegd te zijn.
7. Minstens drie maanden voorafgaand aan de werkzaamheden aan de woonblokken met nestplaatsen van de huismus dienen alternatieve verblijfplaatsen aanwezig te zijn ter gewinning. Bij de fasering van de werkzaamheden dient hiermee rekening te worden gehouden.

Tijdens de werkzaamheden

8. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een afschrift van deze ontheffing en de bijbehorende brief op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.

9. Tijdens de werkzaamheden dient een logboek te worden bijgehouden. In het logboek dienen gemaakte ecologische keuzes vastgelegd te worden zoals goedkeuring / vrijgeven door een ecooloog, afwijkingen van het ecologisch werkprotocol en gekozen mitigerende maatregelen en de locatie daarvan. In het logboek worden in ieder geval de relevante resultaten van de uitgevoerde handelingen, omschreven in de voorschriften 7, 11 tot en met 13 en 21 geregistreerd.
10. De maatregelen, genoemd in hoofdstuk 2 van het activiteitenplan van 12 maart 2020, alsmede de aanvullingen van 14 augustus 2020 en 26 augustus 2020 (zie bijlage 3 en bijlage 4) dienen te worden opgevolgd.
11. Het ongeschikt maken van de verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis dient plaats te vinden in de periode tussen half oktober en 1 november (dit in afwijking tot de planning van de werkzaamheden in het activiteitenplan).
12. Na het ongeschikt maken van de verblijfplaatsen dient minimaal drie dagen - met gunstige weersomstandigheden voor de gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis (dit ter beoordeling van een deskundige) - voorafgaand aan de werkzaamheden gecontroleerd te worden of in de ongeschikt gemaakte verblijfplaatsen nog vleermuizen aanwezig zijn.
13. Bij plaatsing van de permanente kasten ter compensatie van de aanwezige paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis dient rekening gehouden te worden met de huidige paarterritoria. De alternatieve verblijfplaatsen mogen niet geplaatst worden binnen reeds in gebruik zijnde territoria van andere individuen.
14. Er dient monitoring plaats te vinden op de functionaliteit van de te realiseren alternatieve verblijfplaatsen die gecreëerd worden in de overstekken aan de kopse kanten van de woningen. De monitoring dient minimaal toe te zien op of de huismus, gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis gebruikmaken van de aangeboden permanente alternatieven, en zo ja, met welke aantallen van de soort ervan gebruik wordt gemaakt.
15. De monitoring dient te starten in het eerstvolgende seizoen na realisatie van de permanente verblijfplaatsen en dient uitgevoerd te worden tot twee jaar nadat alle alternatieve verblijfplaatsen binnen het plangebied zijn gerealiseerd. Indien na deze periode blijkt dat een of meerdere soorten geen gebruikmaken van de alternatieve verblijfplaatsen dient de monitoring voor de betreffende soort gedurende nog een jaar te worden voortgezet.
16. De monitoring dient plaats te vinden conform het Soorteninventarisatieprotocol voor de huismus en het Vleermuisprotocol 2017 voor de vleermuizen.
17. De rapportage over de monitoring dient uiterlijk op 31 december van het jaar waarop de monitoring is uitgevoerd ter beoordeling voorgelegd te worden aan de provincie Utrecht.
18. Indien blijkt dat de genomen maatregelen niet de gewenste effecten hebben gehad, kan de provincie Utrecht (al dan niet in overleg met de ontheffinghouder) extra maatregelen opleggen.
19. De werkzaamheden en bovengenoemde voorschriften dienen te worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige op het gebied van de soorten waarvoor ontheffing is verleend. Deze dient in ieder geval bij de start van de werkzaamheden aanwezig te zijn in het plangebied.
20. Deze ontheffing kan, conform artikel 5.4 van de wet, worden ingetrokken, indien blijkt dat de ontheffinghouder zich niet houdt aan de voorschriften.

Na afloop van de werkzaamheden

21. De tijdelijke alternatieve verblijfplaatsen dienen pas verwijderd te worden wanneer de permanente verblijfplaatsen gerealiseerd zijn en wanneer de betreffende tijdelijke voorzieningen niet in gebruik genomen zijn door beschermde soorten.
22. Na afronding van de werkzaamheden dient de ontheffinghouder het meldingsformulier 'einde werkzaamheden' volledig in te vullen op <https://rudutrecht.formulierenserver.nl/eindwerkzaamhedenwnb>. Het logboek zoals omschreven bij voorschrift 9 dient bijgevoegd te worden.

Contactgegevens

Aanspreekpunt in het kader van deze ontheffing en de daaruit voortvloeiende voorschriften is het Servicebureau van de provincie Utrecht, Archimedeslaan 6, postbus 80300, 3508 TH te Utrecht, bereikbaar op telefoonnummer 030 – 258 33 11 of e-mailadres servicebureau@provincie-utrecht.nl.

Bijlage 1: Kaart plangebied

Figuur 2.1 | Overzichtskaart van complex 3401, Vinkeveen

Bijlage 2: Locaties en aantallen nest- en verblijfplaatsen

Figuur 1.1 | Resultatenkaart van complex 3401, Vinkeveen

Tabel 4.2 | Overzicht complex 3401 te Vinkeveen; resultaten per soort. ZV = zomerverblijfplaats, KV = kraam- of kolonieverblijfplaatsen, PV = paarverblijfplaatsen, NP = jaar rond beschermde nestplaatsen.

Complex 3401, Vinkeveen											
Straat en huisnummer	Gewone dwergvleermuis			Laatvlieger			Ruige dwergvleermuis			Gierzwaluw	Huismus
	KV	ZV	PV	KV	ZV	PV	KV	ZV	PV	NP	NP
Julianalaan											
2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
4	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3
9-12	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
14	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
16	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-
Totaal	1	2	1						1		5

2 Mitigerende maatregelen

Het uitgangspunt van de wet is 'nee, tenzij', dat wil zeggen dat activiteiten met een schadelijk effect op beschermde soorten in principe verboden zijn. Daarbij is beschreven met welke mitigerende maatregelen er invulling wordt gegeven aan het voorkomen dan wel te verminderen van negatieve effecten op zowel soort- als populatieniveau. Hierbij is de volgende onderzoeksvraag beantwoord:

- Is het mogelijk om optredende negatieve effecten op beschermde soorten te mitigeren? Zo ja, op welke wijze dient dit te geschieden?

2.1 Algemene maatregelen

In de Wet natuurbescherming is in artikel 1.11 de algemene zorgverplichting opgenomen. In dit artikel is beschreven dat eenieder verplicht is om voldoende zorg in acht te nemen voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving. De algemene zorgplicht geldt te allen tijde bij het uitvoeren van werkzaamheden, ongeacht of deze te typeren zijn als ruimtelijke ontwikkeling of bestendig beheer en onderhoud en ongeacht of er beschermde soorten aanwezig zijn. Dit laatste wil dus zeggen dat ook als er geen beschermde soorten voorkomen de algemene zorgverplichting toch in acht genomen dient te worden. Hiervoor dienen algemene mitigerende maatregelen uitgevoerd te worden. Deze algemene mitigerende maatregelen zijn onderstaand beschreven en zijn gelijk voor alle woningen die zich binnen de complexen bevinden. Zij worden daarom niet nogmaals benoemd bij de specifieke maatregelen die per woning en/of per complex beschreven zijn.

- De werkzaamheden dienen door een ter zake kundige ecooloog begeleid te worden. Hierdoor wordt gewaarborgd dat de maatregelen op een juiste manier uitgevoerd worden en zo wordt er tevens invulling gegeven aan de algemene zorgverplichting (artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming). In Bijlage 2 is beschreven wat door het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedsel-

kwaliteit verstaan wordt onder een ter zake kundige;

- Er moet per uitvoeringsproject een ecologisch werkprotocol opgesteld worden waarin alle te nemen maatregelen, worden vastgelegd. Dit ecologisch werkprotocol moet op de werklocatie aanwezig zijn en onder alle betrokken partijen bekend zijn;
- Werkzaamheden moeten aantoonbaar conform dit protocol worden uitgevoerd. Mochten er zich gedurende de werkzaamheden ten aanzien van beschermde soorten onvoorziene omstandigheden voordoen, wordt direct contact opgenomen met de ter zake kundige ecooloog;
- Indien beschermde soorten voorkomen in aangrenzende woningen kan niet zondermeer worden uitgesloten dat deze soorten negatieve effecten ondervinden van de gewenste maatregelen aan de woningen. Dit wil zeggen dat ook aan deze woningen mitigerende maatregelen dienen te worden uitgevoerd. Deze maatregelen worden door de ter zake kundige opgesteld en opgenomen in het ecologisch werkprotocol;
- Voor alle werkzaamheden bij de woningen geldt dat broedvogels in of om de woning (bijvoorbeeld in schoorsteen of in bomen en struiken behorende bij tuinen en gemeentelijke beplantingen) tot broeden kunnen komen. Deze vogelnesten zijn uitsluitend beschermd gedurende de periode dat deze nesten in gebruik zijn, dat wil zeggen de broed- en nestperiode;
- De broedperiode loopt globaal van 15 maart tot 15 juli, maar ook broedgevallen buiten deze periode zijn beschermd;
- Wanneer er geen vogels nestelen, kan er begonnen worden met de ingreep. Indien broedgevallen aanwezig zijn dient, in overleg met de ter zake kundige ecooloog, een andere periode voor de werkzaamheden vastgesteld te worden;
- Het is niet mogelijk om een ontheffing te verkrijgen voor het verwijderen of verstoren van in gebruik zijnde nesten in de broed- en nestperiode.

Voor permanent verlaten nestplaatsen geldt dit niet;

- Het is in dit kader aan te bevelen om de werkzaamheden voor zover dat mogelijk is buiten de broedperiode om uit te voeren;
- Indien dit niet mogelijk is, dient de directe omgeving van de woningen waar de werkzaamheden worden uitgevoerd, voorafgaande aan deze werkzaamheden gecontroleerd te worden op de aanwezigheid van algemene broedgevallen, wanneer dit nodig is (bijvoorbeeld als een grote haag de woning van de weg scheidt en de steiger juist daar geplaatst moet worden).

2.2 Voorkomen van doden

In lid 1 van de artikelen 3.1 en 3.5 van de Wet natuurbescherming staat beschreven dat het verboden is om beschermde dieren opzettelijk te doden. Het uitvoeren van werkzaamheden en ruimtelijke ingrepen waarbij aanwezige dieren verwond of zelfs gedood kunnen worden houdt een overtreding van deze artikelen in. Het is daarom noodzakelijk om mitigerende maatregelen te nemen om dit zo veel als mogelijk te voorkomen. De maatregelen zorgen met name voor het mitigeren van effecten op korte termijn, d.w.z. dat de maatregelen voornamelijk gericht zijn op het voorkomen dan wel verminderen van effecten voorafgaande en tijdens de uitvoering van de werkzaamheden. De maatregelen worden volgens een vast stramien uitgevoerd, conform de bestaande soortenstandaards welk onderstaand toegelicht is. De specifiek te nemen mitigerende maatregelen zijn beschreven in paragraaf 2.4.

Vleermuizen

- Bij de woningblokken met verblijfplaatsen van vleermuizen moet gewerkt worden onder begeleiding van een ter zake kundige.
- De woningblokken waar verblijfplaatsen aanwezig of te verwachten zijn worden voorafgaande aan de werkzaamheden ongeschikt gemaakt; dit wordt gedaan door het plaatsen van 'exclusion flaps' (zie Bijlage 3).
- De exclusion flaps worden geplaatst in de minst gevoelige periode van vleermuizen, dus buiten winterslaap en kraamperiode. D.w.z. dat deze geplaatst kunnen worden tussen 1 april t/m 1 mei en/of tussen 1 augustus t/m 1 november.
- Het afplakken van de verblijfplaatsen wordt enkel uitgevoerd wanneer de avondtemperaturen voor een aantal dagen aaneengesloten minimaal 10°C zijn.

- Er wordt door een ter zake kundige ecooloog gecontroleerd of de woningen, na het plaatsen van de 'exclusion flaps', nog in gebruik zijn door vleermuizen.

Huismussen

- Bij de woningblokken met verblijfplaatsen van huismussen moet gewerkt worden onder begeleiding van een ter zake kundige.
- Er kan niet aan de (daken van de) woningen gewerkt worden als huismussen broeden (globaal van 1 maart t/m 31 augustus).

2.3 Aanbieden alternatieve verblijfplaatsen

Het uitvoeren van werkzaamheden waarbij verblijfplaatsen van vleermuizen, huismussen of gierzwaluwen beschadigd of vernield worden, houdt een overtreding van artikel 3.1, lid 2 en artikel 3.5, lid 4 van de Wet natuurbescherming in. De aanwezige verblijfplaatsen van vleermuizen, huismussen of gierzwaluwen gaan door de voorgenomen werkzaamheden verloren. De functionaliteit zal, indien geen maatregelen genomen worden, verloren gaan. Het is daarom noodzakelijk om dit verlies van verblijfplaatsen te mitigeren. De maatregelen zorgen met name voor het mitigeren van effecten op lange termijn, d.w.z. dat de mitigerende maatregelen voornamelijk gericht zijn op het voorkomen dan wel te verminderen van negatieve effecten op verblijfplaatsen die als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden vernietigd worden.

Het aanbieden van de permanente alternatieve voorzieningen wordt volgens een vast stramien, conform de bestaande kennisdocumenten voor gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, huismus en gierzwaluw, uitgevoerd en welk onderstaand toegelicht is. De specifieke mitigerende maatregelen zijn beschreven in paragraaf 2.4.

De plaats waar de mitigatie moet worden uitgevoerd wordt veelal per huisnummer aangeduid. Deze locaties worden in een nader op te stellen Ecologisch Werkprotocol verder uitgewerkt. Mogelijk vindt, op basis van de mogelijkheden in het veld, aanpassing van de locatie plaats.

Vleermuizen

- Bij de gewone- en ruige dwergvleermuis worden minimaal met een factor vier nieuwe verblijfplaatsen gerealiseerd, die dezelfde functie kun-

- vervullen als de zomer- kraam- en paarverblijfplaats die verloren gaat.
- Alternatieve zomer- en paarverblijfplaatsen worden bij voorkeur zo dicht mogelijk, maar altijd binnen 100 à 200 meter van de oorspronkelijke verblijfplaats geplaatst en altijd binnen het leefgebied van de soort.
- In het geval een zomerverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis zich op dezelfde locatie bevindt als een paarverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis is het zeer waarschijnlijk dat dit één verblijfplaats betreft die voor hetzelfde individu verschillende functies vervult (zomer- en paarverblijfplaats). In dit geval wordt deze verblijfplaats als één verblijfplaats beschouwd met meerdere functies en is ook in dit geval de compensatiefactor minimaal vier (persoonlijke communicatie Herman Limpens, vleermuiscursus Zoogdienvereniging 2017).
- Bij het plaatsen van de alternatieve verblijfplaatsen dient er rekening te worden gehouden met de gewinningsperiodes zoals vermeld in de kennisdocumenten. Dit houdt in dat:
 - Alternatieve zomerverblijfplaatsen voor <10 gewone dwergvleermuizen 3 maanden voorafgaand aan de werkzaamheden geplaatst dienen te worden, waarbij alleen de actieve periode van de vleermuizen geldt (april-oktober).
 - Alternatieve paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis 6 maanden voorafgaand aan het paarseizoen geplaatst dienen te worden (1 maart).
 - Voor de ruige dwergvleermuis geldt een gewinningsperiode van 1 maand in de actieve periode (april-oktober) voor alle functies.
- Indien één alternatieve verblijfplaats zich bevindt op de locatie van de huidige verblijfplaats is een gewinningsperiode niet nodig, maar indien mogelijk qua planning wel wenselijk.
- Bij het bouwen van steigers en tijdens de werkzaamheden moet rekening worden gehouden met invliegopeningen van de verblijfplaatsen van vleermuizen. Het gaat hier specifiek om de stootvoegen en de tijdelijke vleermuiskasten. Deze mogen door de steigers niet worden afgedicht. De steigers zullen in verband met het in/uitvliegen van vleermuizen niet voorzien worden van doeken/schermen en zullen onder begeleiding van een ecoloog geplaatst worden om te

verzekeren dat de in/uitvliegopeningen vrij van obstructies zijn.

- Het toepassen van maatwerk heeft altijd de voorkeur boven het plaatsen van kant en klare oplossingen. Dit geldt voor alle typen verblijfplaatsen. Door het creëren van maatwerkoplossingen kan er meer rekening gehouden worden met de ecologie van vleermuizen. In Bijlage 4 t/m 6 worden voorbeelden gegevens van maatwerkoplossingen.
- Een maatwerkoplossing kan zijn: het creëren van een ruimte achter de goot zodat de gootbetimmering geschikt wordt gemaakt als zomer- en/of paarverblijfplaats voor vleermuizen (zie Bijlage 4). Hierdoor wordt ver boven de benodigde 'compensatiefactor 4' gemitigeerd.
- Indien het niet mogelijk is om maatwerk toe te passen worden er per alternatieve zomer- of paarverblijfplaats twee geschakelde inbouwkasten van het type IB VL 01 + IB VL 02 geplaatst.
- Alternatieve kraamverblijfplaatsen worden bij voorkeur niet verder dan 50 meter van de oorspronkelijke verblijfplaats geplaatst waarbij minimaal één van de alternatieve kasten binnen 1 meter van de oorspronkelijke verblijfplaats geplaatst wordt.
- Indien het niet mogelijk is om maatwerk toe te passen worden er per alternatieve kraamverblijfplaats zes geschakelde inbouwkasten van het type IB VL 01 (1x) + IB VL 02 (5x) geplaatst.

Het moment waarop de mitigerende maatregelen en werkzaamheden uitgevoerd worden is naast de gewinningsperiode ook afhankelijk van bijvoorbeeld de weersomstandigheden en de omgeving van de woningblokken. De planning c.q. fasering van de mitigerende maatregelen en werkzaamheden wordt nader overeengestemd met een ter zake kundige ecoloog.

Huismussen

Wettelijk gezien dient elke aangetaste of verwijderde verblijfplaats met een factor twee gemitigeerd te worden en wel zo dicht mogelijk bij de oorspronkelijke verblijfplaats. Dit wordt gerealiseerd door het plaatsen van:

- mussenvides zoals die door Monier in samenwerking met de Vogelbescherming is gemaakt, of;
- vogelschroot op de tweede pannenrij, of;
- vogelschroot onder de eerste en onder de tweede of derde pannenrij, waarbij per woning het vogelschroot onder de eerste pannenrij per

strekken de meter 5 cm wordt opgeknijpt (zie Bijlage 5).

Het geschikt maken voor de huismus op deze wijze heeft de voorkeur boven het plaatsen van kasten, aangezien op deze wijze de potenties voor vestiging van de huismus maximaal vergroot worden (ver boven de benodigde 'compensatiefactor 2'). Welke optie wordt gekozen zal, in overleg met de aannemer, in het Ecologisch Werkprotocol worden beschreven.

2.4 Mitigatie complex 3401

De algemene maatregelen zoals beschreven in paragraaf 2.1, 2.2 en 2.3 dienen nagevolgd te worden.

Vleermuizen

Permanente mitigatie

- Omdat het plaatsen van permanente verblijfplaatsen verstorend kan werken, worden deze pas gerealiseerd nadat de ontheffing is verleend. Deze definitieve verblijfplaatsen zullen gedurende de werkzaamheden aan de woningen worden gerealiseerd.
- De permanente alternatieve verblijven worden zo dicht mogelijk bij de huidige verblijven gerealiseerd.
- Binnen voorliggend project wordt maatwerk toegepast. Aan de kopse zijden van de woningen wordt een overstek uit houten betimmering gerealiseerd, waarachter een ruimte van circa 1,5 m zal worden opengehouden voor vleermuizen. Onderlangs de dakranden komt zodoende op iedere kopse zijde een ruimte voor vleermuizen beschikbaar met een hoogte van circa 40 cm over de volle lengte van het schuine dak (Figuur 2.2).
- Langs zowel de voor- als achterzijde van de woningen wordt houten betimmering aangebracht met een hoogte van circa 30 cm. Achter deze betimmering zal 1,5 m ruimte beschikbaar komen. De betimmering wordt onderlangs afgedicht, maar iedere twee meter wordt over een lengte van 15 cm de ruimte achter de betimmering invliegbaar gemaakt voor vleermuizen. Over de volle lengte van alle woningenblokken (zowel aan de voor- als achterzijde) komen zodoende vele meters verblijfplaats beschikbaar met tientallen invliegopeningen (Figuur 2.3).
- Door zowel aan de kopse zijden als aan de voor- en achterzijde van de woningen over de volle lengte van de gevels verblijfplaatsen voor vleermuizen te creëren, wordt ruimschoot over gecompenseerd.

- De alternatieve verblijfplaatsen worden gerealiseerd gedurende de uitvoering van de werkzaamheden vanaf half augustus 2020.
- Ter plaatse van het huidige kraamverblijf zal eveneens maatwerk worden toegepast. Momenteel wordt over de exacte invulling hiervan nog overleg gevoerd met de uitvoerder. De oorspronkelijke invliegopening zal worden behouden of op de exacte locatie door een alternatieve invliegopening worden vervangen.
- Omdat de kraamverblijfplaats middels maatwerk op exact de huidige locatie wordt gemitigeerd is tijdelijke mitigatie in principe niet nodig. Evenwel zijn zekerheidshalve vier tijdelijke kraamverblijfplaatsen in de directe omgeving van de huidige verblijfplaats aangebracht.
- De tijdelijke kasten zijn zo opgehangen dat de vleermuizen tijdens de werkzaamheden niet of nauwelijks verstoord zullen worden.
- De tijdelijke kasten zullen aanwezig blijven tot het najaar van 2021.

Tijdelijke mitigatie

- Om aan voldoende gewenningsperiode voor paaren zomerverblijfplaatsen van vleermuizen te kunnen voldoen, zal tijdens de uitvoeringswerkzaamheden moeten worden gezorgd voor voldoende tijdelijke verblijfplaatsen.
- De tijdelijke kasten zijn voor 15 februari 2020 opgehangen. Op deze manier is er voldoende gewenning totdat de werkzaamheden starten. Het gaat om 16 kasten die verspreid in het gebied zijn opgehangen. Hierbij is er vanuit gegaan dat voor de zomerverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis en de paarverblijfplaats van de ruige dwergvleermuis dezelfde verblijfplaats/dezelfde ruimte wordt benut aan de Julianalaan 16.
- Omdat de kraamverblijfplaats middels maatwerk op exact de huidige locatie wordt gemitigeerd is tijdelijke mitigatie in principe niet nodig. Evenwel zijn zekerheidshalve vier tijdelijke kraamverblijfplaatsen in de directe omgeving van de huidige verblijfplaats aangebracht.
- De tijdelijke kasten zijn zo opgehangen dat de vleermuizen tijdens de werkzaamheden niet of nauwelijks verstoord zullen worden.
- De tijdelijke kasten zullen aanwezig blijven tot het najaar van 2021.

Huismussen

- Omdat het plaatsen van permanente verblijfplaatsen verstorend kan werken, worden deze pas ge-

realiseerd nadat de ontheffing is verleend. Deze definitieve verblijfplaatsen zullen gedurende de werkzaamheden aan de woningen worden gerealiseerd.

- Binnen voorliggend project wordt maatwerk toegepast. Aan de kopse zijden van de woningen wordt een overstek uit houten betimmering gerealiseerd, waarbinnen nestplaatsen voor de huismus worden gerealiseerd.
- Binnen de betimmering wordt een "bak" gerealiseerd over de volle lengte van het schuine dak, waarbinnen langs iedere schuine zijde drie nestplaatsen voor de huismus worden gerealiseerd. Zodoende komen op iedere kopse gevel zes nestplaatsen voor de huismus beschikbaar.

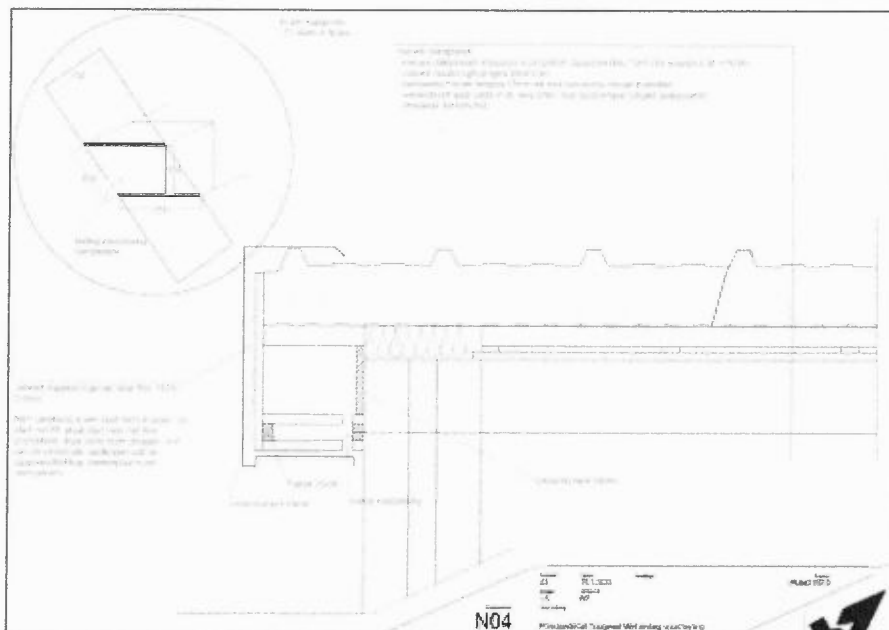
- In complex 3401 zijn 12 kopgevels aanwezig. Binnen iedere kopgevel worden zes nestplaatsen gerealiseerd, waardoor binnen het complex 72 nestplaatsen beschikbaar komen. Dit is ruimschoots overcompensatie ten opzichte van de noodzakelijke 10 alternatieve nestplaatsen voor de huismus.
- De permanente alternatieve verblijven worden op dezelfde locatie als de huidige verblijven gerealiseerd.
- De alternatieve nestplaatsen worden gerealiseerd gedurende de uitvoering van de werkzaamheden vanaf half augustus 2020.

Tabel 2.1 | Planning mitigerende maatregelen

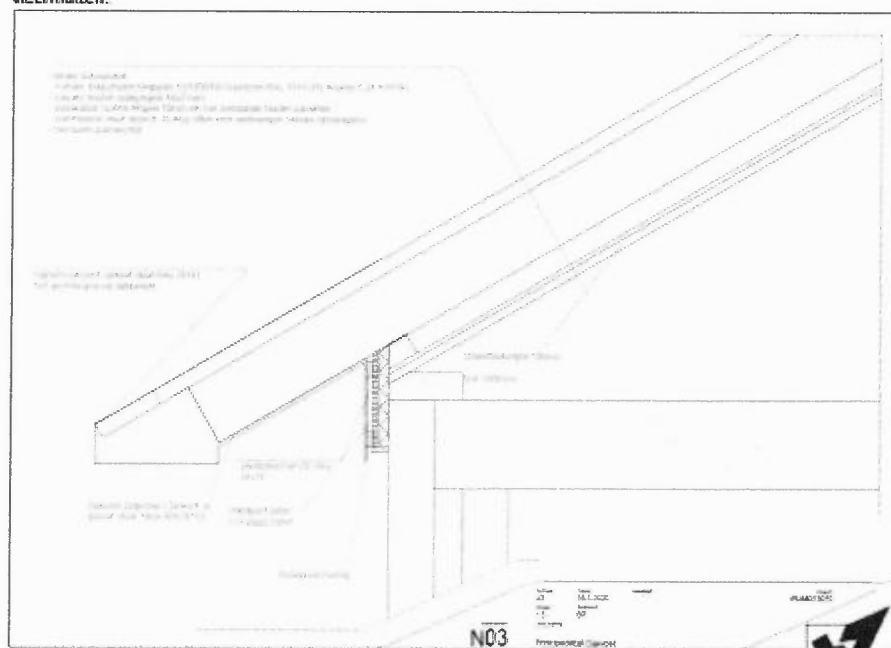
Wat	Wanneer
Plaatsen tijdelijke vleermuiskasten	Half februari 2020
Plaatsen permanente vleermuiskasten en nestplaatsen huismus	Maatwerk gedurende de werkzaamheden vanaf half augustus 2020
Ongeschikt maken verblijven	Half juli-begin augustus 2020
Start werkzaamheden	Half augustus 2020

Figuur 2.1 | Locatie tijdelijke vleermuiskasten in complex 3401 te Vinkeveen. Rondjes geven de kleinere kasten weer, de sterretjes geven de locaties weer waar de tijdelijke kraamverblijfplaatsen zijn opgehangen.

Figuur 2.2 | Betimmering kopse kanten met nestplaatsen voor gierzwaluw en eventueel huismuis en verblijfplaatsen voor vleermuizen.

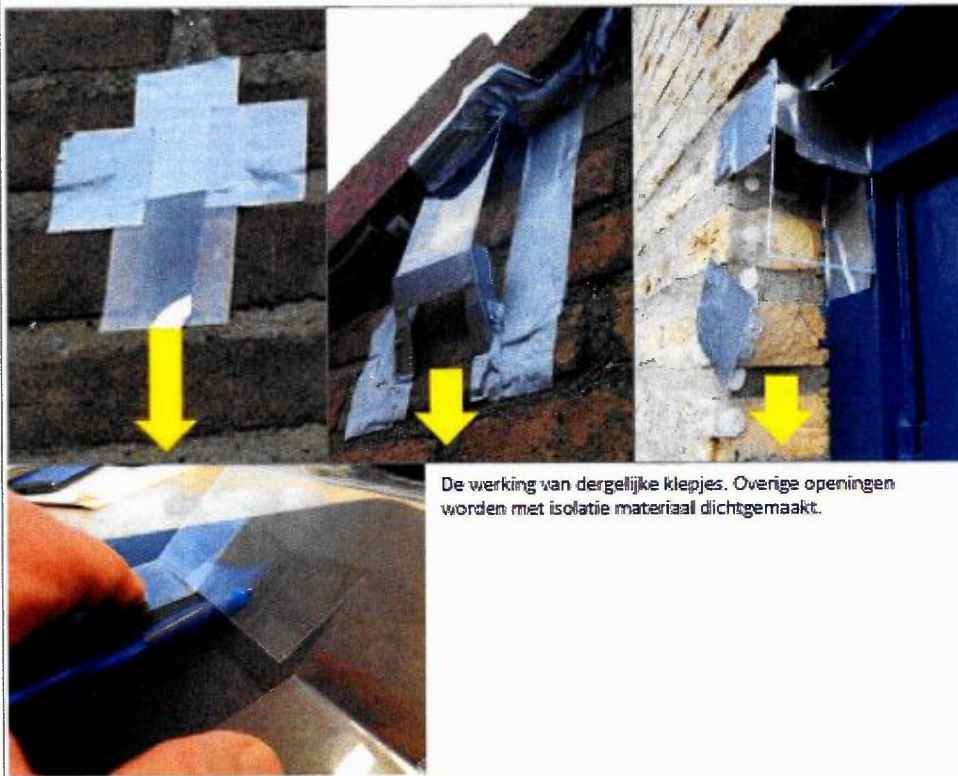
Figuur 2.3 | Betimmering voor- en achterzijde van de woningen met verblijfplaatsen voor vleermuizen

Bijlage 3. Exclusion flaps

EXCLUSION FLAPS

'Exclusion flaps' worden gebruikt om stootvoegen en andere invliegopeningen af te sluiten, op zo'n manier dat in het object aanwezige vleermuizen er wel uit kunnen komen, maar er niet meer in. Doormiddel van stugge klapdeurtjes kan een dier er via de ruwe ondergrond makkelijk uit kruipen, maar niet meer terug in. De flaps of tunneltjes worden op maat gefabriceerd van 300 micron stug doorzichtig plastic en met montagekit bevestigd aan het object, ductape zorgt ervoor dat het geheel vast blijft zitten totdat de kit droogt.

'Exclusion flaps' mogen enkel worden geplaatst in de minst schadelijke periode van vleermuizen, buiten de kraamperiode en winterrust (afhankelijk van de functie). Dat wil zeggen dat de exclusion flaps geplaatst kunnen worden tussen 1 april t/m 1 mei, en/of tussen 1 augustus t/m 1 november.

De werking van dergelijke klepjes. Overige openingen worden met isolatie materiaal dichtgemaakt.

Bijlage 4: Aanvullende voorgestelde maatregelen

De dakwerkzaamheden zullen maximaal 2 weken betreffen en worden uitgevoerd buiten de kwetsbare periode van de huismus, dus buiten het broedseizoen en vorstperiode. De werkzaamheden zullen gefaseerd uitgevoerd worden waarbij er woonblok voor woonblok gewerkt wordt. Dit betekent dat een woonblok volledig is gerenoveerd en geschikt voor de huismussen voordat er aan een nieuw woonblok wordt begonnen. Er is dus voldoende nestgelegenheid voor de huismus in de aangrenzende woonblokken gedurende de korte periode waarin de werkzaamheden plaatsvinden.

Over de gootbetimmering aan de kopgevel:

Methode 1 houdt in dat er tussen de houtbetimmering en de gevel een ruimte van 1,5 cm vrijgehouden wordt als verblijfplaats voor vleermuizen. Binnen de houtbetimmering worden aparte bakken met invliegopening gecreëerd. Per kopse kant zijn dat zes nestplaatsen voor de huismus. De vleermuis en huismus komen dus niet met elkaar in contact.

- De invliegopening heeft een diameter van 35 mm.
- De binnenruimte achter de invliegopening meet minimaal 15 x 15 x 50 cm.
- Tussenruimte zal > 50cm zijn bij voorkeur 1 meter.

De gehele gootbekisting bestaat uit hout. De individuele bekisting wordt afgewerkt met onbehandeld hout. De invliegopeningen worden afgewerkt met ruw hout/ruwe verf waar de huismus voldoende grip op heeft.

De invliegopeningen zullen vrij toegankelijk zijn voor de huismus met de dimensies zoals opgenomen in het kennisdocument BIJ12 Huismus. Er zal geen plaat aanwezig zijn voor de invliegopening. Tevens zullen er geen bomen, vlaggenmasten e.d. voor de invliegopening staan.

De werkzaamheden aan het woningenblok waarin zich de kraamverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis bevindt (Julianalaan 2-4) worden in overleg met de aannemer uitgevoerd. De huidige kraamverblijfplaats blijft behouden door de gevel of een deel van de gevel niet te isoleren en de invliegopening te behouden. De exacte uitvoering van de werkzaamheden in dit woonblok worden in het Ecologisch Werkprotocol beschreven.

Het maatwerk zoals voorgesteld kan niet volstaan als winterverblijfplaats. Dit betekent dat er ter mitigatie van de paarverblijfplaatsen permanente kasten ingebouwd zullen worden binnen het plangebied tijdens de werkzaamheden conform het kennisdocument BIJ12 Gewone dwergvleermuis.

Een kaart met daarop aangegeven de inbouwstenen (in blauw) stuur ik hieronder mee.

